

Veldproeven in de Wase polders

Het land- en tuinbouwcentrum Waasland organiseerde in Verrebroek een bezoek aan de proefvelden granen. Vooraf demonstreerde het Praktijkcentrum voor land- en tuinbouw (PCLT) hoe puntvervuiling kan vermeden worden bij het vullen en reinigen van het spuittoestel.

Puntvervuiling vermijden

Op het bedrijf van Franky Verbist demonstreerde Steven Demeyer van het PCLT hoe je puntvervuiling kan voorkomen. Puntverliezen zijn het rechtstreekse gevolg van allerlei handelingen met gewasbeschermingsmiddelen zoals morsen bij het doseren, lekende doppen of leidingen maar ook het lozen van spuitresten of spoelwater. Een kleine hoeveelheid geconcentreerd spuitmiddel kan het oppervlaktewater verontreinigen en zodoende een bedreiging zijn voor planten en dieren in en rond beken. Het kan zeer grote hoeveelheden water ongeschikt maken voor drinkwaterproductie. Onder meer om te vermijden dat erkenningen van producten worden ingetrokken of toepassingsperiodes beperkt worden, moet iedereen in de sector inspanningen leveren.

Een eerste knelpunt is het vullen van de tank en de bereiding van de spuitoplossing. Dit gebeurt meestal op het bedrijf zelf op een verhard oppervlak. Wanneer iemand morst zal het product meespoelen en uiteindelijk in een gracht of riool terecht komen. Dit kan opgelost worden door een vul- en spoelplaats in te richten en daarbij een speciale opvang voor het met gewasbeschermingsmiddelen vervuilde water te voorzien. Een probleem is dat voorlopig alleen een erkende firma dit vervuilde water kan ophalen en verwerken. Dit is een dure aangelegenheid. Er zijn daarom proeven met biofilters en fytozakken bezig, waarbij micro-organismen de gewasbeschermingsmiddelen op het bedrijf afbreken, maar er zijn nog geen definitieve resultaten. Op het veld vullen is nog steeds de beste praktijk. In de bodem zitten micro-organismen die de vervuiling afbreken. Het PCLT raadt aan om telkens op een andere plaats in het veld te vullen om zo overdosering op een plaats te vermijden. Zowel in het veld als op het bedrijf kan je een plastic cover gebruiken om gemorst vloeistof op te vangen. Het is ook handig absorberend materiaal zoals zand of houtzaagsel bij de hand te hebben om gemorst product op te ruimen. Bij het vullen van de tank blijft men best in de buurt om schuimen of overlopen te vermijden. Het gebruik van een vulsluis of vultrechter kan het bereiden van de spuitoplossing en het reinigen van de verpakking sterk vereenvoudigen.

Een tweede knelpunt is het reinigen en de behandeling van overschotten en spoelwater. Overschotten kan je voorkomen door de benodigde hoeveelheid exact te berekenen en het toestel jaarlijks te kalibreren en goed af te stellen. De schoonwatertank moet groot genoeg zijn, liefst 10% van het volume van de hoofdtank. Om een goede verdunning van 1 op 100 te krijgen moet je het water in drie gelijke stappen toevoegen aan de hoofdtank.

Het nitraatresidu na aardappelen verbeteren

Jan Bries van de Bodemkundige Dienst lichtte het demonstratieproject 'Minder nitraten, evenveel aardappel' toe. Bedoeling is de stikstofbemesting beter op de werkelijke behoefte van het gewas af te stemmen. Door te starten met slechts 70% van het bemestingsadvies en de bijbemesting nadien te baseren op de werkelijke behoefte van het gewas, willen de Bodemkundige Dienst en het Proefcentrum voor de Aardappelteelt (PCA) het risico op een te hoog nitraatresidu na aardappelen beperken. In Vlaanderen werden negen demonstraties aangelegd, waarvan een bij

Roel Van Avermaet: "De ziekteresistentie van rassen kan achteruit gaan, rassenkeuze begint met ziekteaanname in het veld."

Franky Verbist in Verrebroek. Op drie uitgebreide proefvelden in verschillende regio's meten de onderzoekers wekelijks het chlorofylgehalte. Op de andere demovelden zoals bij Verbist worden enkel bijkomende bodemstalen genomen. Op basis van die resultaten beslissen ze of de tweede fractie al dan niet toegediend wordt.

Op het perceel bij Franky Verbist stond een voordeel van tarwe. Op de stoppel werd 35 ton varkensdrijfmest gevoerd. Hierdoor werd een relatief laag stikstofbestedingsadvies opgesteld, met name 95 kg N/ha. Slechts één proefveld werd volgens dit advies bemest. De rest van het perceel kreeg 150 liter vloeibare stikstofmeststof extra omdat Franky oordeelde dat het advies volgens zijn ervaring te laag was. Het bijkomende N-index onderzoek in juni leerde dat er ook in het minder bemeste proefveld nog voldoende opneembare stikstof aanwezig was in het bodemprofiel. Op het moment van ons bezoek was er geen merkbaar verschil waar te nemen tussen de twee objecten. De opvolging van de opbrengst en de kwaliteit van de aardappelen moet uitwijzen of de proef een goede strategie was. Jan Bries stelde dat er op de meeste plaatsen niet moest bijbemest worden. Hij raadde de aanwezigen ook aan het nitraat in de ondergrond te beperken door na granen een groenbemester in te zaaien.

Wintertarwe

Op een perceel van Jan Balliauw werden in de proeven met wintertarwe zowel rassen met bakwaliteit als voedertarwes opgenomen. Van de 31 rassen zijn er negen voor de eerste keer opgenomen. Dit zijn Homeros en Tabasco (Clovis Matton), Alves (Verla-Seeds), Discus en Sophytia (L. Rigaux S.A.), Fortis (Aveve), Mercato (Philip-Seeds) en Q-Plus (Jorion S.A.). Teeltleider Roel Van Avermaet vertelde dat de tarwe heel goed uitstelde met gemiddeld meer dan 700 aren per m². De ziektedruk bleef beperkt, er was zo goed als geen bladseptoria. Ook roest bleef achterwege, maar de laatste dagen van juni begon bruine roest op te komen. Wel ontwikkelde zich volgens Van Avermaet in het perceel spectaculair veel witziekte. Hij schreef dit toe aan de hoge stikstofbemesting (zes-tig eenheden meer dan het advies van de Bodemkundige Dienst) en aan de dichte stand van het gewas. Voor de tweede ziektebestrijding werd Fandango aangevuld met Bistar voor de bestrijding van de bladluizen. "Wij stellen ook in de bieten en de maïs een grote bladluizendruk vast", aldus Van Avermaet, "Wij

vermoeden dat de luizen de winter beter hebben doorstaan als hun natuurlijke belagers." Altigo, Premio en Marcato kwamen het eerste in de aar en in bloei. "Het zijn drie bebaarde tarwes. Die worden meer gezaaid om onder meer duivenschade te voorkomen." De aanwezigheid van onderaren bij veel variëteiten wordt toegeschreven aan de hoge stikstofgift en aan de strenge winter die er voor zorgde dat minder krachtige stoelen later tot uiting kwamen. Roel Van Avermaet stelt dat rassenkeuze begint met ziekteaanname in het veld. "De ziekteresistentie van rassen kan achteruit gaan. Daarom is het belangrijk dat iedereen de veldproeven goed opvolgt."

Fungicidenproef

Technisch adviseur-coördinator Dirk Martens vraagt zich af welk advies het beste is in de discussie of tarwe een, twee of soms drie behandelingen moet krijgen. "Over niet behandelen moet niet gediscussieerd worden. Zelfs wanneer dat achteraf financieel de beste keuze blijkt te zijn, is dat praat voor wie van de markt komt." Hij stelt wel vast dat proeven met twee behandelingen zelden het beste financiële resultaat opleveren. In de proeven wordt de bestrijding gebaseerd op waarnemingen. "Dit verschilt met de praktijk waar wij zien dat de boeren zekerheid inbouwen door standaard voor twee behandelingen te kiezen", aldus Martens. In een proefopzet werden twintig behandelingsschema's vergeleken. Op het moment van het proefveldbezoek oogden de objecten met een behandeling vrij goed in vergelijking met de tweemaal behandelde. Dirk Martens verwees naar de discussie over het tijdstip waarop de aarbehandeling moet uitgevoerd worden. "Dit valt te verklaren doordat de producten een verschillende werking hebben. Producten met een curatieve werking kan je iets later inzetten. Een fusariumbehandeling in het begin van de bloei geeft het beste effect." Martens wees op het belang van een goede spuittechniek bij de gewasbescherming in de graanteelt. "Niet te snel rijden en voldoende water gebruiken zorgt voor een betere indringing in het gewas en zorgt voor een betere bedekkings- en/of behandelingsgraad. Er wordt best ook niet behandeld bij te extreme weersomstandigheden zoals hoge temperaturen en lage relatieve vochtigheid. In die situatie moet je 's-morgens vroeg of 's-avonds laat spuiten.

– Patrick Dieleman